

9.5.2022

3/22

Aika Maanantai 25.04.2022 klo 13:00 – 15:00

Paikka Microsoft Teams –kokous

Osallistujat

Jäsenet sekä asiantuntijat

Maija Neva, puheenjohtaja, YM
Jari Vaarma, varapuheenjohtaja YM
Jaakko Rastas, YM
Juhana Rautiainen, YM
Teemu Pekkanen, SYKE
Päivi Tiihonen, Suomen Kuntaliitto ry
Jyrki Rihu, PLM
Emmi Äijälä, TEM
Tomi Paavola, LVM (poissa)
Annika Parsons, SM
Petteri Jartti, OM
Maarit Hellstedt, MMM
Vesa Pekkola, STM (poissa)
Jani Kempainen, Rakennusteollisuus RT ry
Eva Elston-Hämäläinen, Rakli ry
Marja Uusivuori, Tampereen kaupunki

Kuultavat asiantuntijat

Mari Laakso, MMM
Sami Heikkilä, PLM
Toni Laine, Tampereen kaupunki
Samu Koski, PV
Juhani Lantto, PV
Matti Rantanen, MML
Ari Purhonen, Espoon kaupunki

Varajäsenet

Kai Ketelimäki, Suomen Kuntaliitto ry (poissa)
Anu Sallinen, PLM (poissa)
Laura Lassila, LVM (poissa)
Jarkko Häyrinen, SM (poissa)
Amanda Mäkelä, OM (poissa)
Matias Ansaharju, Tampereen kaupunki (poissa)
Maarit Huotari, VM (poissa) sijainen Maaria Kuisma

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Työryhmä hyväksyi asialistan.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio *Liite 1 kokousmuistio 11.4.2022*.

3. Ajankohtaiskatsaus

Käytiin läpi ajankohtaisia asioita ja työn etenemistä. Alustavia pykäläluonnoksia perusteluineen on toimitettu ennen kokousta. Pykäläluonnoksia saa kommentoida tiimerissä suoraan tiedostoon.

4. RYTJ:n tavoitteet

Yhtenä hankkeen tavoitteena on tietoturvallisuuden ja henkilötietosuojan vahvistaminen alueiden käytön ja rakentamisen tiedon hallinnassa. Hankkeessa on tärkeä punnita tiedonhallinnan muutoksen yhteiskunnallisia hyötyjä ja riskejä.

Lain valmistelun yhteydessä on koottu asiaan liittyviä lainsäädäntöjen rajapintoja (https://tila.tiimeri.fi/sites/vn-rytj_he/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=%7BEA87E60E-A378-4F90-8DF4-A98579E63FEF%7D&file=Liite%204%20rajapintas%C3%A4%C3%A4d%C3%B6kset.docx&action=default).

Lain tavoitteiden saavuttamisessa on otettava huomioon muu lainsäädäntökehys. Todettiin, että työryhmäläisten on mahdollista kommentoida ja täydentää rajapintatiedostoa Tiimerissä.

Keskustelussa nousi esiin tarve säätää tarkemmin tietojärjestelmän rakenteesta, jossa on eroteltu tietojärjestelmä sen tietovarannoista.

5. Tietosuoja ja henkilötiedot RYTJ:ssä

Rastas esitteli tietosuojaa koskevan taustamuistion keskeisen sisällön.

Keskustelussa nousi esiin tarve pitäytyä kansallisessa säädösvalmistelussa EU-oikeudellisessa sisällössä. Tietosuoja-asetuksessa ei tunneta epäsuoran henkilötiedon tai ensisijaisen rekisterinpitäjän määritelmää. Suomen ympäristökeskus ei toimi kaikkien rakennetun ympäristön tietojärjestelmän tietovarantojen sisältävien tietojen osalta rekisterinpitäjänä. Kunnat julkaisevat tietoja ja ovat niiden osalta rekisterinpitäjiä. Säädöstekniikkaa voidaan kehittää yhteisrekisterinpitäjyyteen, jossa SYKE, kunnat ja maakuntien liitot yhdessä pitävät henkilörekisteriä ja vastuunjako toimijoiden kesken on säädetty yksiselitteisesti. Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä on esimerkki yhteisrekisterinpitösäännöksistä. Toinen mallivaihtoehto voisi olla valmisteilla olevan jätelain uudistuksen yhteydessä ehdotettu tapa säätää rekisterinpitäjyydestä (HE xx/2022).

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmään päätyisi tietoa alueiden käytön- ja rakennussuunnitelmien laatijoista. Lisäksi YM valmistelee erillistä lainsäädäntöä ja järjestelmää laiksi rakentamisen pätevyysien toteamisesta. Rakentamisen pätevyysien toteamisen menettelyä muutettaisiin siten, että laissa vaadittu pätevyys ja kelpoisuus osoitettaisiin rakennusvalvontaviranomaiselle todistuksella. Suunnittelijoiden

pätevyystiedot olisivat saatavilla kansallisesti. Sen myöntäisi määräajaksi lakiehdotuksessa määriteltävä toimielin.

Jatkopohdittavana asiana on arvioitava riskiä suunnittelijoiden joutumisesta esimerkiksi maalittamisen kohteeksi. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään korostanut tarvetta rajoittaa yleisessä tietoverkossa julkaistavista henkilötiedoista vain välttämättömiin. Hallituksen esityksessä olisi syytä arvioida välttämättömyys. Henkilötietoja ei tulisi käsitellä massahakuna ja henkilötietojen hakukriteerit olisi tuotava lain tasolle. On myös arvioitava henkilötiedon käyttötarkoitussidonnaisuusperiaatteen toteutumista tai tarvetta poiketa siitä. Rekisterinpitäjä ei antaessaan henkilötietoa suunnittelun yhteydessä voi tietää mihin kaikkeen henkilötietoa voidaan mahdollisesti myöhemmin käyttää. Käyttötarkoitussidonnaisuusperiaatteesta voidaan perustellusti poiketa kun kysymyksessä on jäsenvaltion yleiseen julkiseen etuun liittyvä tärkeä tavoite.

6. Tiedon luokittelu ja tietoturva RYTJ:ssä

Rastas esitteli aihepiirin taustoja. Rantanen esitteli turvallisuusnäkökohtia yhteiskunnan tiedonhallintaan ja muun muassa julkisuuslakiin liittyen (kalvosarja muistion liitteenä).

Keskustelussa nousi esiin tarve kansalliselle tiedon luokittelulle ja julkisuuslain rajallisille salassapidon perusteille. Suomen ympäristökeskus on työstänyt RYTJ:n sisältyvien tietojen luokittelua. Luokittelussa on päädytty jakoon salainen tieto, turvaluokiteltu tieto, julkinen tieto viranomaiskäyttöön, julkinen tieto sekä avoin tieto. Rakennetun ympäristön tiedonhallinnan tietoluokittelu olisi tehtävä laajemmassa vuorovaikutuksessa eri viranomaisten kesken. Julkisuuslakia ollaan uudistamassa osissa nykyisellä ja tulevalla hallituskaudella.

Vanhan alueidenkäyttö- ja rakennustiedon osalta voi olla paljon tietoa, joka ei nykyisissä suunnittelu- ja päätöksentekoprosesseissa päätyisi lopullisiin tietotuotteisiin. Vanhojen kaavojen digitoinnissa ja saattamisessa saataville olisi otettava tämä huomioon. Kunnat eivät voi turvaluokitella tietoa. Valtion viranomaisten tiettyjen lupien osalta turvaluokittelun tekisi kyseinen viranomainen, jolloin luokittelu seuraisi rakentamislupaprosessin läpi aina RYTJ:hin.

Avoimen datan määrä tulisi olemaan rajoitettu. Nykyisin useat kunnat jakavat avoimena datana rakennetun ympäristön tietoa. Pääkaupunkiseudulla on käytössä Helsinki Region Infoshare repositorio. RYTJ:stä huolimatta useat kunnat tulevat jatkossakin tarjoamaan omia julkisia tietopalveluitaan. RYTJ:ssä avointa dataa laajemmat julkiset tiedot olisi mahdollista saada kirjautumalla järjestelmään vahvalla tunnistautumisella. Tämä ei kuitenkaan poista mahdollisuutta bulvaanin käyttöön tiedon hankinnassa. Tietoaineistojen haalimisen ehkäisemiseksi on mahdollista kehittää rajoitteita kuinka paljon ja usein tietopyyntöjä voidaan tehdä teknistä käyttöyhteyttä tai asiointipalvelua käyttäen. Kirjautuneiden käyttäjien pyynnöistä tallentuisi lokitieto, joka ehdotetaan tallennettavaksi viideksi vuodeksi. Lokitietojen tarkistaminen voi tulla tarpeeseen esimerkiksi turvallisuusviranomaisille.

Kansalliseen puolustukseen liittyviä toimintoja, kuten ampumarjoitusalueita, varalaskupaikkoja ja pysyvien tukikohtien maa-alueita on osoitettu alueiden käytön suunnitelmissa, jotta niitä voidaan yhteensovittaa ympäröivän alueiden käytön kanssa. RYTJ-HE:ssä on rajalliset mahdollisuudet säätää alueiden käytön suunnitteluprosessissa tehtävistä toimenpiteistä, joilla vahvistettaisiin mahdollisuus ennaltaehkäistä herkkien kohteiden tietojen päätymisestä julkisiin suunnitelmiin esimerkiksi lausuntomenettelyllä. Keskustelussa nousi esiin toive, että kaavoihin päätyvistä tiedoista tulisi säätää nykyistä tarkemmin. Kaavatietojen saaminen yhdestä paikasta on hyödyllistä, mutta se johtaa kasautumisvaikutuksiin ja –riskeihin. Riskit voivat realisoitua

myös puolustusvoimien strategisten kumppaneiden käyttämällä alueilla ja niistä saatavilla julkisilla tiedoilla. Kasautumisvaikutuksen riskejä on tuotava esiin hallituksen esityksessä ja riskejä on hallittava. Kasautumisvaikutuksista on tulossa erillinen YM:n tilaama selvitys, jonka on tarkoitus valmistua heinäkuussa. Puolustusvoimissa on käynnissä arviotyö, mitä kohteita ja tietoja kohteista voidaan tulevaisuudessa esittää kaavoissa.

7. Muut asiat

Seuraava kokous pidetään 9.5.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 14.42.